

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI
STRATEđI GELİŞTİRME BAŞKANLIğI
TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİŐİ

BOLU İLİ
TARIMSAL
YATIRIM REHBERİ

İÇİNDEKİLER

TARIMSAL YAPI	3
GENEL BİLGİLER	4
TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI.....	4
BİTKİSEL ÜRETİM.....	5
HAYVAN VARLIĞI.....	7
TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ	8
TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ	9
BOLU'DA TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN.....	10
BOLU'DA TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR.....	11
TEŞVİK VE DESTEKLER.....	13
KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI	14
TARIMSAL KREDİLER	18
YATIRIM TEŞVİKLERİ.....	21
KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR.....	28
KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ	30
DİĞER TARIMSAL YATIRIM DESTEKLERİ.....	32
İletişim Bilgileri	32

TARIMSAL YAPI

GENEL BİLGİLER

İl Nüfusu*	: 284.789 Kişi
Toplam yüzölçümü	: 834 Bin ha
Toplam tarım alanı (2014)*	: 1.159.404 da
ÇKS'ye kayıtlı Çiftçi Sayısı (2014)**	: 10.229 Kişi
ÇKS'ye kayıtlı Arazi Varlığı (2014)**	: 560.128 da

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI

	Alan (da)*	2014 üretim (ton)*
Tarla bitkileri üretimi	929.433	700.750
Sebze üretimi	11.283	28.403
Meyve ve uzun ömürlü bitkiler	37.599	38.387

Kaynak: *TÜİK, **TRGM

BİTKİSEL ÜRETİM

TARLA ÜRÜNLERİ VERİLERİ

	Ürün Adı	2002 üretim (ton)	2014 üretim(ton)
1	Patates	270.932	280.735
2	Buğday	132.445	128.495
3	Arpa	43.652	37.677
4	Şekerpancarı	10.727	694

MEYVECİLİK VERİLERİ

	Ürün Adı	2002 üretim (ton)	2014 üretim(ton)
1	Elma	26.310	24.824
2	Armut	3.941	3.694
3	Üzüm	3.556	2.144
4	Ceviz	1.169	658

SEBZE ÜRETİM VERİLERİ

	Ürün Adı	2002 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)
1	Domates	2.345	21.706
2	Balkabağı	1.421	1.066
3	Fasulye	5.543	749
4	Lahana	1.489	645
5	Pırasa	1.271	112

Kaynak: TÜİK

HAYVAN VARLIĞI BÜYÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI

Büyükbaş Sayısı	2002 (Baş)	2014 (Baş)
Sığır (Kültür)	15.431	71.000
Sığır (Melez)	48.445	51.264
Sığır (Yerli)	52.223	18.043
Sığır Toplam	116.099	140.307
Manda	1.020	1.648
Toplam	117.119	141.955

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI

Küçükbaş Sayısı	2002 (Baş)	2014 (Baş)
Koyun (Merinos)	11.059	18.007
Koyun (Yerli)	92.368	80.928
Keçi (Kıl)	13.298	25.483
Keçi (Tiftik)	12.235	11.959
Toplam	128.960	136.377

Kaynak: TÜİ

TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ

KONU	SAYI	KONU	SAYI
Süt ve Süt Ürünleri	29	Ekmek ve ekmek çeşitleri üretimi	61
Et ve Et Ürünleri	18	Makarna ve İrmik Üretimi	1
Su Ürünleri İşleme	32	Yumurta Paketleme	15
Meyve-Sebze işleme- paketleme	18	Dondurulmuş Gıda	-
Hububat ve Bakliyat Üretimi	-	Hazır Yemek, Tabldot Yemek	21
Katı ve Sıvı Bitkisel Yağ	-	Hazır çorba ve bulyon, puding, toz karışımlar, mayonez, sos vb	-
Şeker Üretimi (paketleme hariç)	-	Kuruyemiş ve Çerezler	5
Zeytinyağı	-	Baharat İşleme	-
Konserve ve Salça	-	Alkolsüz İçecekler	2
Fermente ve salamura ürün üretimi	5	Alkollü İçecekler	-
Pastacılık Ürünleri Üretimi	37	Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	2
Nişasta ve Nişasta mamulleri	-	Gıda Katkı ve Aroma Maddeleri	-
Bisküvi, Çikolata, Kakaolu ve Benzeri Ürünler	6	Gıda ile Temas Eden Maddeler	2
Un üretimi	7	Yem	9
Unlu mamuller üretimi	71	Diğer	-

Kaynak: İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü, 2015

TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ

BOLU'DA TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

1. 2011 TÜİK verilerine göre kişi başına milli gelirin 88.778 TL ile en yüksek olduğu (1.sırada) İl olması ve kuvvetli finansal ve mali yapının bulunması,
2. Çok gelişmiş kanatlı sektörüne ev sahipliği yapması, Türkiye Broiler Tavukçuluğunun % 27'sinin il tarafından karşılanması, İl'de 7 kesimhane, 9 kuluçkahane ve 9 yem fabrikasının faaliyet göstermesi,
3. Genç ve dinamik nüfusa ve nitelikli ve düşük maliyetli iş gücüne sahip olması, (53.208 lise, 25.937 yüksekokul ve fakülte mezunu, 1.920 yüksek lisans mezunu ve 697 doktora mezunu ile kalifiye ve nitelikli işgücü Kaynak: TÜİK-2013),
4. Serbest ve yeniliklere açık bir yatırım ortamı sağlanması, Kamu ve özel sektörde yatırımcılara pozitif ayrımcılık yapılması, her türlü yardım ve destekte bulunulması,
5. Altyapı, ulaşım, telekomünikasyon ve enerji sektörlerinde yeni ve oldukça gelişmiş altyapıya sahip olması ve doğalgaz, elektrik, kömür gibi enerji kaynaklarının kolay temin edilmesi,
6. İstanbul-Ankara-Kocaeli-Bursa-Eskişehir İllerine yakın olması, 2,5-3 saatte büyükşehirlere ulaşılabilmesi, D-100 Karayolu ve Kuzey Anadolu otoyolu (E-80) ile kolay karayolu ulaşımı, Ankara ve İstanbul üzerinden havayolu ve demiryolu ulaşımı ve İstanbul ve Düzce üzerinden deniz yolu ulaşımı imkânları ile pazarlara ulaşım kolaylığına sahip olması,
7. İlde toplam tarım alanı 121.200 ha olan Bolu, Gerede, Yeniçağa, Mudurnu ve Himmetoğlu ovalarının bulunması, iklimin çok geniş tarımsal üretim desenine uygun olması ve mikro iklimsel yerlere sahip olması,
8. Mudurnu Suyu, Aladağ Çayı, Seben Taşlıyayla Göleti, Çubuk Gölü gibi göl ve göletlerin bulunması, tarımsal sanayide kullanılabilmesi, Aladağ-Sarıalan Bölgelerinin turizm bölgesi ilan edilmesi (51.000 ha),
9. Abant, Gölcük, Yedigöller milli parkları, yaylaları ve doğal güzellikleri ile güçlü turizm potansiyelinin var olması, termal su kaynaklarının bulunması, termal turizm yatırımlarının artması,
10. Meşhur ve geleneksel Bolu yemek kültürünün varlığı ve nitelikli aşçı ve yardımcı hizmet potansiyelinin bulunması

BOLU'DA TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Kanatlı Sektörü	Bolu kanatlı sektöründe deneyimli ve bilgili çiftçi potansiyeline sahip ülkemizin önde gelen illerindedir.
Hazır Yemek	Kalifiye ve aranan Bolu aşçıları ve Ankara ve İstanbul'a olan yakınlığı hazır yemek sektörüne yatırım için markalaşan şehirlerarasına giren Bolu'yu cazip bir şehir haline getirmektedir.
Organik Tarım	İlde konvansiyonel tarımın yapılışı ve temiz üretim alanlarının bulunması organik tarım kapsamında yapılacak alt üretim alanları için önemli bir potansiyeldir oluşturmaktadır.Organik üretime geçişteki sürelerin kısa olması yatırımcılara ilave gelir artışı sağlayacaktır. 2015 Yılında organik tarımla uğraşan işletme sayısı 5 adet olup, bunu geliştirmek için yatırımlar desteklenmektedir.
Tohumluk Patates	Ülkemizde yapılan yemeklik ve sanayilik patates üretimi için yıllık 1.250.000 ton sertifikalı patates tohumluğuna ihtiyaç vardır. Ancak ilimizde sertifikalı patates üretimi 2015 yılında yapılmamıştır. Fakat ilin iklim yapısı, hastalıklardan arı toprak varlığı ve coğrafik konumu Bolu'yu tohumluk patates üretimi konusunda cazibesini kaybetmemiştir. Ayrıca yemeklik patatesin yanı sıra işlenmiş ve dondurulmuş patates ürünlerine yönelik yatırım yapılmasının da kârlı olacağı düşünülmektedir.

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Arıcılık	İlin zengin florası sayesinde Bolu arıcılık konusunda Türkiye’de önemli bir yere sahiptir. Bolu florasında 89 familya, 363 cins, 771 tür bulunmaktadır. Bunların 82’si Türkiye endemik türlerindedir. Sadece Bolu’ya endemik olan 3 tür bulunmaktadır. Ayrıca ilimizin rakımdan kaynaklı 15 günlük fark ile nektar akışı ve polinasyon açısından avantajları bulunmaktadır.
Su Ürünleri	İlde Büyük Su, Mudurnu Suyu, Mudurnu Çayı, Gerede Çayı, Aladağ Çayı, Göynük Çayı, Seben Taşlı Yayla Göleti, Yeniçağa Gölü, Mergen Köprübaşı Baraj Göleti, Seben Taşlıyayla Göleti, Çubuk Gölü, Çatak Çayı, Gölet ve Doğal Göller vb gibi su ürünleri için potansiyel oluşturmaktadır.

TEŞVİK VE DESTEKLER

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI

UYGULAYICI KURUM: GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

1-EKONOMİK YATIRIMLAR

DESTEK KAPSAMI : Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni yatırımlar ile mevcut faal olan veya olmayan tesislerin kapasite artırımı ve teknoloji yenilenmesine yönelik yatırımlar ya da kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına yönelik yatırımlar

KİMLER BAŞVURABİLİR: Gerçek ve tüzel kişiler

YATIRIM KONULARI		YATIRIM TUTARI	DESTEK VERİLEN İLLER*	DESTEK ORANI
Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	Yaş meyve sebze tasnif, paketlenme ve depolama	3.000.000	39 İL	% 50
	Tohum işleme, paketlenme ve depolama	3.000.000	81 İL	
	Diğer	1.000.000	81 İL	
Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		3.000.000	39 İL	
Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		3.000.000	39 İL	
Hayvansal orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		2.000.000	81 İL	

BOLU İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

YATIRIM KONULARI		YATIRIM TUTARI	DESTEK VERİLEN İLLER*	DESTEK ORANI
Alternatif enerji kaynakları kullanan yeni seraların yapımı		3.000.000	81 İL	% 50
Soğuk hava deposu yapımı		1.000.000	81 İL	
Çelik silo yapımı		1.000.000	81 İL	
Tarımsal üretime yönelik Modern Sabit Yatırımlar	Küçükbaş ve kanatlı hayvan yetiştiriciliği, Mantar yetiştiriciliği, kültür balıkçılığı	1.000.000	39 İL	
	Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği	1.500.000		
Alternatif enerji kaynakları üretim tesisleri*		3.000.000	81 İL	

***39 il:** Adana, Adıyaman, Antalya, Artvin, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Muğla, Niğde, Rize, Sakarya, Siirt, Sinop, Tekirdağ, Tunceli, Zonguldak, Bayburt, Kırıkkale, Batman, Şırnak, Bartın, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye ve Düzce

NOT: Detaylı bilgi 2014/43 no'lu tebliğe dayalı yayımlanan "Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı 9.Etap Uygulama Rehberi" nde yer almaktadır.

2-BİREYSEL SULAMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ

DESTEK KAPSAMI	Kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için, belirlenmiş bireysel sulama makine ve ekipmanları alımlarını ve yerinde montajını desteklemek amacıyla yapılması gerekenlere ilişkin hususları kapsar.
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel Kişiler
YATIRIM KONULARI	✓ Tarla içi damla sulama sistemi kurulması✓ Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması✓ Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması✓ Lineer sistem yağmurlama sulama makinesi alınması✓ Center pivot sistem yağmurlama sulama makinesi alınması✓ Tamburlu sistem yağmurlama sulama makinesi alınması✓ Güneş enerjili sulama sistemleri kurulması
YATIRIM TUTARI VE DESTEK ORANI	• Gerçek kişiler için : 100.000 TL• Tüzel kişiler için : 200.000 TL• Hibe Desteği Oranı : %50

NOT: Uygulamaya ilişkin detaylar 14.05.2014 tarih ve 29000 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Bireysel Sulama Makine-Ekipman Alımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’de (Tebliğ no: 2014/13)” yer almaktadır.

3-MAKİNE VE EKİPMAN ALIMLARININ DESTEKLENMESİ PROGRAMI

DESTEK KAPSAMI	Bu Tebliğ, kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için çiftçilerin makine ve ekipman alımlarını ve yerinde montajını desteklemek amacıyla yapılması gereken usul ve esasları kapsar.
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel Kişiler
DESTEKLENEN MAKİNE-EKİPMANLAR	Anıza doğrudan ekim makinesiArıcılık makine ve ekipmanıBalıkçı gemilerinde soğuk depoBalya makinesiBahçe traktörüBiçerbağlarBiçerdöver ürün hasasında kullanılan verim ölçer kitiCanlı balık nakil tankıÇayır biçme makinesiÇeltik fide dikim makinesiÇiftlik gübresi dağıtma makinesiDal parçalama makinesiDiskli tırmıkDip kazanEl traktörüFındık toplama makinesiFındık, mısır, çeltik, ayçiçeği, k. Çekirdeği kurutma makineleriFile sisteminin kurulmasıGüneş kolektörüKimyevi gübre dağıtma makinesiMibzerMini yükleyiciMotorlu tırpanPamuk toplama makinesiPancar söküm makinesiPatates söküm makinesiPülverizatörSap parçalama makinesiSap toplamalı saman makinesiSilaj makinesiSıra arası çapa makinesiSu ürünlerinde buzlama makinesiSu ürünleri için kuluçka dolabıSüt sağım ünitesi ve soğutma tankıSüt analiz cihazıTambur filtreTaş toplama makinesiTarım römorklarıToprak frezesiYem hazırlama makinesiZeytin hasat makinesi
YATIRIM TUTARI VE DESTEK ORANI	Hibeye Esas Yatırım Miktarı; ✓ Gerçek Kişilerde : 50.000 TL✓ Tüzel kişilerde : 100.000 TLHibe Desteği Oranı : %50

NOT: Uygulamaya ilişkin detaylar 10.05.2014 tarih ve 28996 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’de (Tebliğ No: 2014/10)” yer almaktadır.

BOLU İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

TARIMSAL KREDİLER

UYGULAYICI KURUM: ZİRAAT BANKASI, TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ

2015 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti(TL)	
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi		
HAYVANSAL ÜRETİM KONULARI				
Damızlık süt sığıri yetiştiriciliği	750.000 TL'ye kadar	100	50	12.500.000
	750.001-5.000.000 TL	75	50	
	5.000.001-12.500.000 TL	50	25	
Yaygın hayvansal üretim	200.000 TL'ye kadar	75	50	500.000
	200.001-500.000 TL	50	25	
Damızlık	Etçi ve kombine sığır yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
	Düve yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
Büyükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	50	25	3.000.000
	Besiciliği	50	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	100	75	5.000.000
	Besiciliği	100	50	1.500.000
Arıcılık		50	50	1.500.000
Kanath sektörü		50	25	3.000.000
Kanath sektörü damızlık yetiştiriciliği		100	100	7.500.000
Hindi Besiciliği		50	75	1.000.000
Su Ürünleri	Su ürünleri yetiştiriciliği	100	50	5.000.000
	Su ürünleri avcılığı	50	50	2.000.000

2015 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI				
KREDİ KONULARI		İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
		Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi	
BİTKİSEL ÜRETİM KONULARI				
Kontrollü örtüaltı tarımı	750.000 TL'ye kadar	75	50	10.000.000
	750.001 -5.000.000 TL	50	25	
	5.000.001 -10.000.000 TL	25	25	
Yaygın bitkisel üretim	50.000 TL'ye kadar	50	50	500.000
	50.001 - 500.000 TL	25	25	
Çok yıllık yem bitkisi üretimi		100	75	2.500.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide, fidan üretimi		100	100	10.000.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide kullanımı		50	50	1.000.000
Yurt içi sertifikalı fidan kullanımı		50	50	5.000.000
Süs bitkisi üretimi		50	50	2.500.000
Stratejik bitkisel üretim		50	50	2.000.000

BOLU İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

2015 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI			
KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi	
MUHTELİF KONULAR			
İyi tarım/Organik tarım uygulamaları	50	50	5.000.000
Tarımsal Mekanizasyon	50	50	1.500.000
Modern basınçlı sulama	100	75	1.500.000
Arazi alımı	25	25	500.000
Lisanslı Depoculuk Yatırımları	50	25	5.000.000
TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLERİN ÜRETİM KONULARI			
Damızlık Süt Sığırı Yetiştiriciliği	100	50	7.500.000
Büyükbaş Hayvan Besiciliği	75	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan Besiciliği	100	50	5.000.000
Kontrollü Örtü Altı Tarımı	75	50	7.500.000
Su Ürünleri Avcılığı	50	50	3.000.000
Tarımsal Ürün İşleme, Paketleme, Depolama Tesisi	75	50	5.000.000

YATIRIM TEŞVİKLERİ

UYGULAYICI KURUM: EKONOMİ BAKANLIĞI, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

GENEL AÇIKLAMALAR

İlgili Mevzuat

- 19.06.2012 tarih ve 28328 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar”
- 20.06.2012 tarih ve 28329 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2012/1)”

Sabit yatırım tutarı ve asgari kapasite

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının; 1 inci ve 2 nci bölgelerde birmilyon Türk Lirası, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde ise beşyüzbin Türk Lirası olması gerekir. Ayrıca, yatırımların asgari kapasite, sabit yatırım tutarı ve diğer şartları sağlaması da gerekir.
- Finansal kiralama yöntemiyle yapılacak yatırımlarda finansal kiralamaya konu makine ve teçhizata ait toplam tutarın, her bir finansal kiralama şirketi için asgari ikiyüzbin Türk Lirası olması gerekir.
- Teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilen maddi olmayan duran varlıkların (marka, lisans, know-how vb.) oranı, teşvik belgesinde kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının yüzde ellisini aşamaz.

Müracaat

- Teşvik belgesi müracaatları, Ekonomi Bakanlığına yapılır. Ancak, genel teşvik uygulamaları kapsamında yer alan ve sabit yatırım tutarı onmilyon Türk Lirasını aşmayan, tebliğle belirlenecek yatırımlar için yatırımcının tercihinin bağı olarak yatırımın yapılacağı yerdeki yerel birimlere de müracaat edilebilir.

Teşvik belgesi

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için, projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gerekir.

Diğer desteklerden yararlanma

Bu kapsamdaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamaları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanamaz. Ancak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sadece sübvansiyonlu kredi desteğinden yararlanan yatırımlar, bu Karar kapsamında faiz desteği dışındaki diğer destek unsurlarından yararlandırılabilirler.”

Tarım sektörüne ilişkin değerlendirme

- Tarım Sektörüne yönelik yatırımlar, “Genel Teşvik Sistemi” ve “Bölgesel Teşvikler”den yararlanabilir.

GENEL TEŞVİK SİSTEMİ

- Bölge ayrımı yapılmaksızın, belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartı ile diğer Tebliğ şartlarını sağlayan Tarımsal yatırımlar, Genel Teşvik Sistemi kapsamında;
 - ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
 - ✓ KDV İstinası desteğinden faydalanılabilir.
- Ayrıca, Bölgesel Teşvik Sistemi kapsamında teşvik belgesi düzenlenebilecek olan yatırımlar için talep edilmesi halinde Genel Teşvik Uygulamaları çerçevesinde belge düzenlenebilir.
- **Genel teşvik sistemi kapsamında teşvik edilemeyecek yatırımlar:**
 - Un, irmik (makarna imalatı ile entegre irmik yatırımları ve mısır irmiği yatırımları hariç), yem (balık unu, balık yağı, balık yemi ve entegre hayvancılık üretimi içindeki yem üretimi hariç), mısır nişastası ve nişasta bazlı şeker.”
 - Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek).
 - Küp şeker.
 - 5 dekarın altındaki seracılık yatırımları.
 - Bitkisel üretim (5 dekar ve üstü seracılık yatırımları, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç).
 - Bölgesel uygulamalar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları.
 - 5 ton/gün ve altında üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları.
- **Teşviki belirli şartlara bağlı yatırım konuları:**
 - Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
 - Et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
 - Damızlık büyükbaş entegre hayvan yetiştiriciliğinde (et/süt yönlü) asgari 150 büyükbaş/dönem,
 - Kanatlı entegre yatırımlarında 100.000 adet/dönem,
 - Süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında (damızlık dahil) 1.000 küçükbaş dönem şartı aranır.

Bolu ilinde Bölgesel Teşvikler Kapsamında Desteklenen Tarımsal Sektörler

BÖLGESEL TEŞVİKLERDEN YARARLANACAK SEKTÖRLER	ASGARİ YATIRIM TUTARLARI VEYA KAPASİTELERİ
Entegre hayvancılık yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)*	1 Milyon TL
Gıda ürünleri ve içecek imalatı**	2 Milyon TL
Su ürünleri yetiştiriciliği (Balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	1 Milyon TL
Soğuk hava deposu hizmetleri	1.000 metrekare
Lisanslı depoculuk	2 Milyon TL
Seracılık	40 Dekar

*Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş, et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 700 büyükbaş/dönem, damızlık büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş, damızlık küçükbaş entegre yatırımlarında 2.000 küçükbaş, süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında 2.000 küçükbaş/dönem ve kanatlı entegre yatırımlarında 200.000 adet/dönem asgari kapasite şartı aranır (damızlık kanatlı entegre yatırımlarında kapasite şartı aranmaz).

**Gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımlarından "makarna, makarna ile entegre irmik yatırımları, şehriye, kuskus, yufka, kadayıf, pirinç, ev hayvanları için hazır yem, balık unu, balık yağı, balık yemi, ekmek, rakı, bira, kuruyemiş, turşu, linter pamuğu, çay, fındık kırma/kavurma, hazır çorba ve et suları ve müstahzarları üretimleri ile tahıl ve baklagil tasnif ve ambalajlanması" yatırımları bölgesel teşviklerden yararlanamaz.

BÖLGESEL TEŞVİKLER

Bolu ilinde Bölgesel Teşvik Kalemleri

DESTEK UNSURLARI	31.12.2014 tarihine kadar başlanılan yatırımlar	01.01.2015 tarihinden itibaren başlanılan yatırımlar
GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	
KDV İSTİSNASI	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	
VERGİ İNDİRİMİ		
Yatırıma Katkı Oranı (%)	20	15
Vergi İndirim Oranı (%)	55	40
SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ		
Desteğin Uygulama Süresi	3 yıl	-
Desteğin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)	15	
YATIRIM YERİ TAHSİSİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	

BÖLGESEL TEŞVİK KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

KDV İstisnası: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının belirli bir süre Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsisi: Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

BİR ALT BÖLGE DESTEĞİNDEN FAYDALANMA

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında teşvik belgesi düzenlenen yatırımlar, aşağıdaki şartlarından en az birini sağlaması durumunda vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından buldukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oran ve sürelerde bu desteklerden yararlanabilir.

Sağlanması gerekli şartlar

- ✓ Yatırımın Organize Sanayi Bölgesinde gerçekleştirilmesi,
- ✓ Yatırımın aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilmesi ve ortak faaliyet gösteren alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması.

KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR

UYGULAYICI KURUM: DOĐU MARMARA KALKINMA AJANSI

Kalkınma Ajansları, Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulunun kararlaştırdığı ve Kalkınma Bakanlığının onayladığı Çalışma Programı ve Bütçe doğrultusunda hazırlanan ve finanse edilen Mali Destek Programları kapsamında tarım sektörüne de destek sunabilmektedirler.

Bu programlar kapsamında, destek için öncelikli alanlar, örnek proje konuları ve başvuru koşulları Ajansların web-sitelerinde ilan edilmekte ve Başvuru rehberlerinde ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Kalkınma Ajansları, detayları yıllık çalışma programında ve başvuru rehberinde açıkça belirtilmek kaydıyla;

- Yerel idarelere,
- Üniversitelere,
- Kamu kurum ve kuruluşlarına,
- Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarına,
- Sivil toplum kuruluşlarına,
- Kâr amacı güden işletmelere,
- Kooperatif ve birliklere,
- Gerçek ve tüzel kişilere, proje veya faaliyetleri için “Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet destekleme Yönetmeliđi”nde belirtilen usul ve esaslar dâhilinde “*mali* ve *teknik*” olmak üzere iki konuda destek sağlanmaktadır.

Mali Destek Türleri:

Doğrudan Finansman Desteği

Doğrudan finansman desteği, ajansın esas itibarıyla proje teklif çağrısı yöntemiyle kullandığı desteklerden oluşur. Ancak ajans istisnai olarak, proje teklif çağrısı yapmaksızın ve proje hazırlığı konusundaki yükümlülüklerinden bazılarını hafifletmek veya proje hazırlık sürecini doğrudan yönetmek suretiyle, doğrudan faaliyet desteği ve güdümlü proje desteği şeklinde de doğrudan destek sağlayabilir. Bu destek 3 şekilde sağlanır; “Güdümlü Proje Desteği”, “Doğrudan Faaliyet Desteği” ve “Proje Teklif Çağrısı”

Faiz Desteği

Faiz desteği, kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlardan alacakları krediler karşılığında ödeyecekleri faiz giderlerinin, Ajans tarafından karşılanmasını öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz Kredi Desteği

Faizsiz kredi desteği, ajans tarafından kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlar eliyle kredi verilmesini ve bu mali desteğin bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar dahilinde ajansa faiz ödenmeksizin taksitler halinde geri ödenmesini öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz kredi desteğinde, yararlanıcıya sözleşme tarihinden itibaren en az üç ay geri ödemesiz dönem tanınır ve geri ödeme işlemleri, sözleşme tarihinden itibaren en fazla dört yıl içinde tamamlanır.

KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ

Desteklenen Sektörler

- 1- Madencilik ve taş ocakçılığı
- 2- İmalat
- 3- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
- 4- Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
- 5- İnşaat
- 6- Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
- 7- Ulaştırma ve depolama
- 8- Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
- 9- Bilgi ve iletişim
- 10- Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
- 11- İdari ve destek hizmet faaliyetleri
- 12- Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor
- 13- Diğer hizmet faaliyetleri

Destek Programları

- 1- Genel Destek Programı
- 2- Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Programı
- 3- Kobi Proje Destek Programı
- 4- Girişimcilik Destek Programı
- 5- Tematik Destek Programı İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı
- 6- Gelişen İşletmeler Piyasası Kobi Destek Programı
- 7- Finansman Destekleri (Kredi Faiz)

Kosgeb Hizmet ve Destekleri Veri Tabanına Kayıt

Bir işletmenin KOSGEB Desteklerinden yararlanabilmesi için öncelikle veri tabanına kayıt olması gerekmektedir. Veri tabanına kayıt işlemleri için <http://www.kosgeb.gov.tr> adresinden “E-KOBİ” tıklanıp KOSGEB’ e ilk kayıt linkini seçip işletmeye ait bilgiler girilir kaydedilip sonraki sayfada KOBİ Bilgi Beyannamesi doldurulur.

DİĞER TARIMSAL YATIRIM DESTEKLERİ

İletişim Bilgileri

- **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı - Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi (TARYAT)**
Adres: Eskişehir Yolu 9. Km Yeni Bina 14.Kat Lodumlu / ANKARA
Tel: 0 (312) 258 84 52 0 (312) 258 84 09
Faks: 0 (312) 258 85 16
Web: www.taryat.gov.tr
E-posta: taryat@tarim.gov.tr
- **Ekonomi Bakanlığı- Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü**
Adres: İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Tel: 0 (312) 444 63 63
Web: www.ekonomi.gov.tr
E-posta: tesvik@ekonomi.gov.tr
- **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı – Bolu İl Müdürlüğü**
Adres: Aktaş Mah. Kaplıca Yolu Üzeri Akıncı Sok. No:89 14600 BOLU
Tel: (0 374) 215 11 35
Faks: (0 374) 215 37 00
Web : <http://bolu.tarim.gov.tr>
E-posta: bolu@gthb.gov.tr

- **Bolu Valiliđi**

Adres: İzzet Baysal Cad. Merkez BOLU

Tel: 0(374) 215 37 60

Faks: 0 (374) 215 03 33

Web : www.bolu.gov.tr

E-posta: bolu@icisleri.gov.tr

- **Dođu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA)**

Adres: Kocaeli Sanayi Odası Hizmet Binası, Kocaeli Fuar İçi 41040 İzmit - KOCAELİ

Tel: 0 (262) 332 01 44

Faks: 0(262) 332 01 45

Web: www.marka.org.tr

E-posta: info@marka.org.tr

- **Bolu Yatırım Destek Ofisi**

Adres: Borazanlar Mah. D-100 Karayolu cd. Nu: 42 Bolu Ticaret ve Sanayi Odası (MARKA)

BOLU Merkez

Tel: 0 (262) 332 01 44

0(374) 222 14 14

- **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)**

Adres: Abdülhak Hamit Cad. No:866 Altıışevler / MAMAK / ANKARA

Tel: 0 (312) 595 28 00

Faks: 0 (312) 368 07 15

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Stratejik Yönetim Daire Başkanlığı

TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİSİ

